

REFERAT Miljøudvalget d. 11-11-2025

Mødedato Tirsdag d. 11. november 2025 kl. 13:00

Mødested Mødelokale 5

Mødedeltagere Poul Erik Jensen, A, Karsten Byrgesen, Løsgænger, Michael Nielsen,
C, Preben Friis-Hauge, V, Annette Lundgaard, V, Simon Sharif
Chowdhury , A, Martin Schmidt Konradsen, Ø

Indholdsfortegnelse

Orientering om status for oprensningen i Kærgård Klitplantage #.....	3
Godkendelse af forhøjelse af den økonomiske ramme til ”Den syddanske udviklingspulje for rent v	5
Godkendelse af råstoftilladelse uden for udlagte graveområder på dele af matr.nr. 306 Tråsbøl, Fels	7
Orientering om aktuelle sager.....	9
Eventuelt.....	10
Næste møde.....	11
Underskriftsside.....	12

Punkt 1: Orientering om status for oprensningen i Kærgård Klitplantage

21/23691

Resumé

Der gives en status for fremdriften af oprensningen i Kærgård, der forventes at blive den første generationsforurening, hvor den aktive oprensning kan afsluttes.

Sagsfremstilling

Forureningen i Kærgård Klitplantage er en af landets 10 generationsforureninger. I 2019 påbegyndtes den nuværende aktive oprensning, som siden 2021 er finansieret af statsmidler afsat på Finansloven.

Oprensning startede i 2008, hvor de øverste meter meget kraftig forurenede slam og jord i hver grube blev fjernet. I årene 2021-2025 er der foretaget kemisk nedbrydning af den kraftige forurening med grindstedværkstoffe, der ligger i jorden og spredes med grundvandet fra de 4 gruber.

Der resterer en lille rest af forurening i en af gruberne, som i disse måneder forventes endeligt behandlet. Det er dermed lykkedes med stor succes at nedbringe forureningen af grindstedværkstoffene.

I 2022 startede den biologiske del af oprensningen i den første af de 4 gruber. Her vil forureningen med klorerede stoffer og særligt vinylchlorid blive nedbrudt af bakterier. I 2025 er den biologiske behandling i gang i tre ud af fire gruber. Den sidste grube forventes at starte overgang til biologisk behandling i starten af 2026.

Resultater viser allerede nu, at der omsættes og nedbrydes klorerede stoffer, og dermed at den biologiske behandling virker.

Den aktive oprensning forventes endeligt afsluttet i 2028, hvorefter anlæg fjernes helt fra området.

Oprensningsmålet for Kærgård Klitplantage er, at der renses så grundigt op i gruberne, at miljøkvalitetskrav i Vesterhavet kan overholdes, og at det nuværende opholds- og badeforbud kan ophæves. Den del af grundvandsforureningen, som i dag ligger tæt på havet, vil fortsat påvirke Vesterhavet i en årrække og forventes at klinge af i løbet af 15 år.

Regionen fortsætter efter 2028 med at holde øje med faldet i koncentrationer i havet og grundvandet, indtil myndighederne (Varde kommune) kan træffe beslutning om at ophæve opholds- og badeforbud.

Oprensningen ved Kærgård Klitplantage er statslig finansieret og har et samlet budget på 95 mio. kr., samt yderligere 4,5 mio. kr. til nedtagning og endelig reetablering af området.

Administrationen vil på mødet give en status på arbejdet.

Klimavurdering

Der er ikke foretaget klimavurdering af sagen, idet sagen ikke har betydning for klimaet eller bidrager til realisering af klimastrategien.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Miljøudvalget den 11-11-2025

Til orientering.

Karsten Byrgesen deltog ikke i sagens behandling.

Punkt 2: Godkendelse af forhøjelse af den økonomiske ramme til ”Den syddanske udviklingspulje for rent vand og jord”

25/51178

Resumé

”Den syddanske udviklingspulje for rent vand og jord” har modtaget mange gode ansøgninger om tilskud i ansøgningsrunden i 2025. For at kunne imødekomme flest mulige indstilles det, at regionsrådet godkender, at den økonomiske ramme til ”Den syddanske udviklingspulje for rent vand og jord” forhøjes med 2 mio. kr. i 2025, finansieret af Regional Udviklings mindreforbrug i 2025.

Sagsfremstilling

Formål med ”Den Syddanske Udviklingspulje for rent vand og jord”

”Den Syddanske Udviklingspulje for rent vand og jord” har afsat i delstrategi ”Rent vand og jord i Region Syddanmark” og understøtter de overordnede regionale mål på områderne om:

1. Rent grundvand.
2. Helhedsorienterede løsninger med fokus på rent drikkevand, sundhed og tryghed for borgerne.
3. Opgaveløsning gennem effektivitet, innovation, partnerskaber og samskabelse med borgerne.

Formålet med ”Den syddanske udviklingspulje for rent vand og jord” er at støtte teknologiudviklingen i forhold til håndtering af regionens store forureninger og herigennem bidrage til effektivisering af regionens øvrige jordforureningsindsatser. Projekterne skal være omfattet af regionens indsatsområder i jordforureningsloven og være anvendelsesorienteret i Region Syddanmark. Hensigten er, at der med teknologiudviklingsprojekterne udvikles viden og testes metoder inden for undersøgelse og oprensning af jordforureninger.

Der er vedlagt bilag ”Teknologiudviklingspuljen - Status for projekter tildelt puljemidler i 2022, 2023 og 2024”.

Ansøgninger 2025

I budget 2025 er der afsat 4 mio. kr. til ”Den syddanske udviklingspulje for rent vand og jord”. På regionsrådsmødet den 20. juni 2022, blev rammerne for puljen godkendt. Der er en årlig ansøgningsrunde med ansøgningsfrist i september. Udvælgelsen af projekter skal inden for politisk opstillede principper, men afgøres administrativt, da ansøgningerne er fagligt tunge og komplicerede. På baggrund af indkomne ansøgninger træffes administrativ beslutning om tildeling af midler samt tekniske opfølgninger på projekternes fremdrift. Miljøudvalget orienteres årligt i januar/februar om hvilke udviklingsprojekter, der er tildelt puljemidler og fremdriften af projekter.

Puljen har ved ansøgningsrunden i 2025 modtaget 16 ansøgninger om støtte. Alle ansøgninger er inden for formålet med puljen og hovedparten af god faglig kvalitet. Der er udvalgt 8 projekter, der alle kan give ny viden og med potentiale for at forbedre, fremtidssikre og effektivisere regionens jordforureningsindsats og som dermed er med til at løse syddanske problemstillinger eller bidrager til vidensopbygning i Syddanmark. De 8 ansøgninger udgør samlet et beløb på 6 mio. kr.

For at kunne støtte disse 8 projekter vil det kræve en ekstra bevilling på 2 mio. kr.

Forhøjelse af puljen

Administrationen foreslår, at ”Den syddanske udviklingspulje for rent vand og jord” tilføres yderligere 2 mio. kr., således der i alt i 2025 er afsat 6 mio. kr. til puljen. De 2 mio. kr. finansieres af Regional Udviklings mindreforbrug i 2025.

Klimavurdering

Der er ikke foretaget en klimavurdering af sagen, idet sagen som udgangspunkt ikke eller kun i begrænset omfang vil have betydning for klimaet.

Indstilling

Det indstilles, at Miljøudvalget anbefaler regionsrådet:

At godkende, at den økonomiske ramme til ”Den syddanske udviklingspulje for rent vand og jord” forhøjes med 2 mio. kr. i 2025, finansieret af Regional Udviklings mindreforbrug i 2025.

Beslutning i Miljøudvalget den 11-11-2025

Indstillingen anbefales over for regionsrådet.

Karsten Byrgesen deltog ikke i behandlingen af sagen.

Bilag

Teknologiudviklingspuljen - Status for 2022, 2023 og 2024

Punkt 3: Godkendelse af råstoftilladelse uden for udlagte graveområder på dele af matr.nr. 306 Tråsbøl, Felsted i Aabenraa kommune

23/18496

Resumé

I/S Lertranskøb har fremsendt ansøgning om tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding på dele af matr.nr. 306 Tråsbøl, Felsted i Aabenraa kommune. Det ansøgte areal på 4 ha er uden for udlagte graveområder i Råstofplan 2020. Der er ansøgt om en årlig indvinding på 10.000m³.

Der er tale om råstofindvinding af rødbrændende ler i Jylland, hvilket i henhold til retningslinje 7.4.2 i Råstofplan 2020 muliggør, at der meddeles tilladelse uden for graveområderne, så længe der ikke tilsidesættes andre væsentlige interesser.

Det er administrationens vurdering, at der ved ansøgningen ikke tilsidesættes andre væsentlige interesser.

Administrationen indstiller, at Miljøudvalget beslutter, at der kan meddeles tilladelse til indvinding på ansøgte areal.

Sagsfremstilling

I/S Lertranskøb har søgt om en 10-årig tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding af op til 10.000 m³ rødbrændende ler på dele af matr.nr. 306 Tråsbøl, Felsted i Aabenraa kommune. Det ansøgte areal dækker 4 ha, som ligger uden for Råstofplan 2020. Efter råstofindvinding skal projektarealet efterbehandles til landbrugsjord.

Der er tale om rødbrændende ler i Jylland, hvilket i henhold til retningslinje 7.4.2 i Råstofplan 2020 muliggør, at der meddeles tilladelse uden for graveområderne, så længe der ikke tilsidesættes andre væsentlige interesser. I screeningsafgørelsen af 5. juni 2025 blev det afgjort, at projektet ikke påvirker miljøet væsentligt, og at projektet derfor ikke tilsidesætter andre væsentlige interesser. Screeningsafgørelsen er en del af tilladelsen, som fremgår af bilag 2.

Partshøring af råstoftilladelsen hos myndigheder og naboer er forløbet i perioden den 19. september 2025 til den 17. oktober 2025. Der er modtaget høringssvar fra Museum Sønderjylland, ansøger og Aabenraa Kommune. Museum Sønderjylland bemærker, at deres udtalelser var nævnt og vedlagt tilladelsen. Ansøger oplyser blot, at udkastet er læst. Aabenraa Kommune bemærker bl.a., at den fastsatte støjgrænse på 60 dB i dagtimerne er højere end de vejledende støjgrænser medmindre, der er tale om midlertidig støj. Der er tale om midlertidig støj, da der alene er ansøgt om gravning 18 dage om året. Administrationen har i råstoftilladelsen redegjort for, hvorfor der er tale om midlertidig støj og dermed hvorfor de 60dB fremgår i vilkåret.

Det blev på regionsrådsmødet den 24. januar 2022 besluttet, at Miljøudvalget har delegation til at beslutte, at der kan meddeles tilladelse til råstofgravning uden for de udlagte graveområder.

Klimavurdering

Sagen har ikke i sig selv betydning for klimaet.

Indstilling

Det indstilles,

At Miljøudvalget godkender, at der meddeles tilladelse til råstofindvinding på projektarealet, som ligger uden for udlagte graveområde, på matr.nr. 306 Tråsbøl, Felsted i Aabenraa kommune.

Beslutning i Miljøudvalget den 11-11-2025

Et flertal tiltrådte indstillingen.

Martin Schmidt Konradsen, (Ø), stemte imod indstillingen.

Martin Schmidt Konradsen, (Ø), afgav følgende mindretalsudtalelse:

”Enhedslisten stemmer imod indstillingen.

Partiet ønsker en mere restriktiv praksis for nye råstoffilladelser uden for de udlagte graveområder.

Der er efter Enhedslistens opfattelse ikke behov for at udvinde mere rødbrændende ler, da der findes klimavenlige substitutter til teglproduktion.

Udvindingen bidrager unødigt til CO₂-udledning og lokal støjbelastning, og bør derfor ikke fremmes i regionens råstofplanlægning”.

Martin Schmidt Konradsen (Ø) ønsker at gøre brug af standsningsretten efter § 23 i lov om kommuners styrelse, hvorved sagen forelægges regionsrådet.

Karsten Byrgesen deltog ikke i sagens behandling.

Bilag

Bilag 1 - oversigtsfoto

Bilag 2 - Råstoffilladelse Tråsbøl 306

Bilag 3. Screeningsafgørelse med skema - 306 - Tråsbøl Felsted

Punkt 4: Orientering om aktuelle sager

25/1040

Sagsfremstilling

På mødet vil administrationen orientere om følgende sager:

- Status på igangværende råstofsager.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Miljøudvalget den 11-11-2025

Administrationen gav en status på igangværende råstofsager.

Karsten Byrgesen deltog ikke i sagens behandling.

Punkt 5: Eventuelt

25/1040

Beslutning i Miljøudvalget den 11-11-2025

Preben Friis-Hauge påpegede, at der i Sydvestjylland pga. mange byggeprojekter er behov for dels flere udlæg af råstofområder og dels flere muligheder for deponering af forurenede og rent jord.

Karsten Byrgesen og Annette Lundgaard deltog ikke i sagens behandling.

Punkt 6: Næste møde

25/1040

Sagsfremstilling

Næste ordinære møde er tirsdag den 2. december 2025 kl. 15.00-18.00 med efterfølgende afskedsmiddag kl. 18.00 – 19.00.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Miljøudvalget den 11-11-2025

Næste ordinære møde er tirsdag den 2. december 2025 kl. 15.00-18.00 med efterfølgende afskedsmiddag kl. 18.00 – 19.00.

Karsten Byrgesen og Annette Lundgaard deltog ikke i sagens behandling.

Punkt 7: Underskriftsside

25/1040